

Slovenski dom

Stev. 21

V Ljubljani, petek 26. januarja 1940

Leto V

Italijanski glasovi pred važnim zasedanjem Balkanske zveze v Belgradu: Italija ter sovjetski in nemški načrti glede Balkana

Vesti o nemških vojaških pripravah na Slovaškem

Carigrad, 26. jan. m. Vse turško časopisje objavlja obširne članke o skorajšnjem zasedanju sveta Balkanske zveze v Belgradu ter poudarja vzajemnost balkanskih držav in njih odločnost, da ostanejo nevtralne.

Grčijo bo na belgradskem sestanku Balkanske zveze zastopal predsednik vlade in zunanji minister Metaxas.

Romunski zunanji minister Gafencu, sedanjí predsednik stalnega sveta Balkanske zveze, bo odpotoval v Belgrad 1. febr.

Rim, 26. jan. m. Italijanski uradni krogi izjavljajo, da Italija ne bo poslala v Belgrad na konferenco stalnega sveta Balkanske zveze svojega opazovalca. Samo po sebi se razume — poudarjajo vsi ti krogi — da italijanska vlada z največjim zanimanjem zasleduje razvoj dogodkov na Balkanu, posebno pa pripisuje vso pozornost skorajšnjemu sestanku stalnega sveta BZ. Toda Italija je prepričana, da na Balkanu ne bo nobenih vojaških presenečenj.

To zatiranje italijanskih uradnih krogov na dobro obveščenih mestih spravljajo v zvezo s premikanjem nemških čet v Galicijo. Italijanska vlada prav zato pozdravlja sestanek sveta Balkanske zveze v Belgradu, ker se bo tu spet pokazalo vsemu svetu, da so balkanske države odločene, upreti se vsakemu zunanjemu vplivu, naj pride od koderkoli. Balkanske države hočejo ostati nevtralne.

Vsi italijanski listi obsežno pišejo o prihodu nemške vojske v tisti del poljske Galicije, ki so ga zasedli boljševiki. Zdi se, da utegne ta dogodek v marsičem spremeniti italijansko politiko glede Podonavja in balkanskih držav.

120 ljudi z „Orazia“ še vedno pogrešajo

Rim, 26. januarja. o. Italijanski prometni minister je včeraj poročal Mussoliniju o požaru na potniški ladji »Orazio«. Zdaj pogrešajo že 120 oseb: 60 članov posadke ter 60 potnikov. Vzrok požara je treba iskati v eksplozijah, ki jih je bilo pet ali šest in ki so se dogodile druga za drugo v strojem oddelku v kratkem času 7 sekund. Strojni oddelki je bil takoj v plamenu, odkoder se je ogenj razširil na ves srednji del ladje. Zaradi tega so se pokvarile tudi električne naprave, brezžični brzojav ter rezervne črpalke. V četrt ure se je ogenj tako razširil, da je kapitan poslal klice SOS. Dva rešilna čolna, ki sta bila spuščena v razburkanu morju navzile prepovedi kapitana, sta se prevrnili. Reševalna dela italijanskih in francoskih ladij, ki so prihitele na pomoč, so trajala 8 ur. Vse žene, ki so ostale na ladji, so bile rešene v ponedeljek zjutraj. Mussolini je izrazil priznanje kapitanu ladje, častnikom in preživeli posadki za njihovo požrtvovalno reševalno delo. Ogradje ladje bodo pripeljali v Genovo.

Spet posveti o nadzorstvu nad cenami

Belgrad, 26. jan. m. Nocoj ob 6 bo v trgovinskem ministertvu seja ministrskega odbora za reševanje gospodarskih in socialnih vprašanj. Na dnevnem redu je med drugim tudi vprašanje uvedbe nadzorstva nad cenami, dalje vprašanje posredovanja na živinskem trgu ter vprašanje uvoza plugov.

Gradbeni minister dr. Miha Krek je v sporazumu s trgovinskim ministrom podpisal pravilnik za instalacijo parnih, vodnih in zračnih naprav za ogrevanje, ter pravilnik o postavljanju strelovodnih naprav na stavbah.

Izjave in razprave o sklepih JRZ glede takojšnje preureditve države

Belgrad, 26. jan. Večina srbskih strank se je izrekla za to, da se pred volitvami v skupščino izvede notranja preureditev vse države. To stališče je sprejel tudi glavni odbor JRZ na predvečerajšnji svoji seji. Radikalna skupina Aca Stanoevića pa se o temi vprašanja še ni jasno izrazila, pač pa vse kaže, da je tudi ona za to, da se volitve razpišejo, ko bodo odredene meje druge (slovenske) in tretje (srbske) upravne enote. Kakor poročajo, bo glavni odbor radikalne stranke svoje stališče v kratkem pojasnil. Sploh se kaže med vsemi srbskimi političnimi strankami težnja, da bi se pospešilo zbiranje srbskih političnih sil in da bi se ojačil srbski del v sedanjí vladi. Najbolj pomembno znamenje v sedanjem položaju je približevanje med JRZ in radikali. Nekateri listi naglašajo, da se je za to spravo potegoval mnogo bivši poslanec Mita Dimitrijević, ki je bil menda že novembra obiskal Cvetkovića in nato uredil, da se je Aca Stanoević ob svojem bivanju v Belgradu sestal z Dragišem Cvetkovičem. Nadaljevanje tega prvega sestanka je bil obisk Dragiša Cvetkovića pri Aci Stanoeviću v Nišu za pravoslavni božič. Na teh sestankih so bili menda položeni temelji za nadaljnja pogajanja. Zato je tudi razumljivo, da radikalna stranka v nasprotju z demokratsko stranko, ki je svoje opozicijske stališče proti sporazumu še poostriila, ni zavzela jasnega stališča do sporazuma in do vlade narodnega sporazuma. Toda med radikali vseh struj se čezdalej močneje kaže želja, da bi se vse skupine spet združile v močno radi-

Če je res, da bo Nemčija pomagala Sovjetom na Finskem in da ji bodo Sovjeti za to dali Galicijo, bi bila Madžarska rešena neposredne sovjetske sosesčine, Italija pa rešena skrbi za zavarovanje Madžarske pred to nevarnostjo. Ni dvoma, da bi Italija pustila, da Nemčija čez Madžarsko napade Romunijo, če bi pri tem tudi Madžarska prišla na svoj račun glede svojih zahtev do Romunije in bi to ostalo brez posledic. Toda če bi Nemci zasedli romunske petrolejske vrelce in prišli na obalo Črnega morja, bi to dejstvo takoj rodilo odgovor Anglije, Francije in Turčije, kar bi prineslo popolno spremembo sedanjega stanja na Balkanu in na Sredozemskem morju.

Zato Italiji ne more biti vseeno, kaj se dogaja med Rusijo in Nemčijo, in jo zaradi tega izredno zanima, kakšni bodo sklepi Balkanske zveze v Belgradu.

Potopitev torpedovke „Ljubljana“ ob vходу v šibeniško pristanišče

Belgrad, 26. jan. o. Torpedovka »Ljubljana«, najmodernejša ednica naše vojne mornarice je predvečerajšnjim ob 17.20 plula z rušilcema »Belgrade« in »Zagrebe« skozi preliv Sv. Ane v Šibenik. Zdi se, da je »Ljubljana« plula prepočas in preveč ob desni obali preliva, da sta jo tok, ki prihaja od izliva reke Krke in pa huda burja pritiskala ob podmorsko pečino pri vходу v preliv. Ladja je udarila ob čer, ki jo je raztrgala na daljavo 20 metrov. Poškodba je bila tako huda, da je bilo takoj jasno, da je »Ljubljana« izgubljena.

Poveljnik torpedovke, kapitan vojne ladje g. Ahlin, po rodu Ljubljanec, je skušal pripeljati ladjo do rta Šipad, da bi obsedela na plitvini, toda zaradi vdora vode so se ustavili stroji, zaradi česar se je rušilec ustavil, se nagnil na stran in se brž potopil.

Pri udarcu ob čer sta bila poškodovana dva tanka za nafto, zaradi česar se je ladja nagnila. Častniki in mornarji so do zadnjega vztrajali na ladji in se šele v zadnjih trenutkih rešili na vlačilce ter razne pomožne ladje, ki so prihitele »Ljubljani« na pomoč.

Ker je morje na mestu, kjer se je ladja potopila, globoko samo 10 do 20 metrov, je verjetno, da jo bodo lahko dvignili. Računajo, da bodo reševalna dela trajala kak mesec dni.

Ker se je za prihod oddelka naših rušilcev v Šibenik zbralo na obali veliko ljudi, je nesrečo opazovala z obale velika množica, ki je pomagala

Berlin, 26. januarja. o. DNB. Pristojni krogi opozarjajo na netočnosti nekaterih poročil, ki so se razširila v tujini in ki pravijo, da je bilo v Sovjetsko Rusijo poslanih določeno število nemških letalcev. Izjavljajo, da v Sovjetsko Rusijo ni odšel noben nemški letalec in da sovjetska vlada ni nikdar poslala Nemčiji kake takšne prošnje. Nemčija je glede finsko-sovjetskega spopada zavzela nevtravno stališče, ki se ga strogo drži.

Budimpešta, 26. januarja. o. S slovaške meje prihajajo vesti o obsežnih nemških vojaških pripravah na vsem slovaškem ozemlju. Bratislava postaja po teh vesteh središče važnih dogodkov za srednjo Evropo. Nemške in slovaške vojaške oblasti so izdale obsežne ukrepe in v zadnjih dneh vse bivše češkoslovaške in »nezanesljive« slovaške častnike v slovaški vojski nadomestile z nemškimi.

pri reševanju mornarjev, katere je ob trčenju vrglo z ladje v vodo.

Častniki s potopljenih torpedovke in drugi strokovnjaki izjavljajo, da je do nesreče prišlo samo zaradi burje. Poveljnika ne zadene nobena krivda in je ravnal tako, kakor določajo pomorska izročila ob takih nesrečah.

V Šibenik je kmalu po nesreči priplul z bojno ladjo »Zmaj« kontreadmiral Pavič, včeraj pa poveljnik naše mornarice, admiral Polić, ki bosta vodila preiskavo o nesreči.

Torpedovka »Ljubljana« je bila spuščena v morje na Vidov dan leta 1938, 6. oktobra lani pa je posebno odposlanstvo ljubljanskega mesta z županom dr. Adlešičem na čelu izročilo torpedovki častno bojno zastavo z ljubljanskim grbom, grb mesta Ljubljane v bakru in druge spominske dragocenosti, ki so jih hranili na torpedovki, ki je nosila ime slovenske prestolnice.

Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič je poslal poveljniku mornarice, admiralu Marjanu Poliću, naslednjo brzojavko:

Komandantu mornarice, admiralu M. Poliću! Globoko obžaljujemo težko nesrečo kraljeve torpedovke »Ljubljane« in njeno žrtve, izrazim željo vsega prebivalstva, naj bi reševalna dela popolnoma uspešna, da bo kraljeva torpedovka »Ljubljana« spet kmalu uvrščena v bojne vrste naše kraljeve vojne mornarice.

Župan mesta Ljubljane: dr. Juro Adlešič.

Pozdravi bolgarskih združnikov dr. Antonu Korošču

ob triletnici pogodbe o večnem prijateljstvu

Belgrad, 26. jan. m. Ob priliki triletnice pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo sta izmenjala pozdravne brzojavke tudi predsednika vrhovnih združničnih ustanov v Jugoslaviji in Bolgariji. Predsednik bolgarskega narodnega združnega odbora, Hristo Ganev je poslal predsedniku glavne Zadržne zveze v Jugoslaviji dr. Antonu Korošču naslednjo brzojavko:

»Ob obletnici sklenitve jugoslovansko-bolgarske pogodbe o večnem prijateljstvu se naše misli neazdržno usmerjajo k našemu bratskemu združnemu sodelovanju, ki je dobilo izraza v jugoslovanski in bolgarski združnični ustanovi. Ista ideja

prijateljstva in razumevanja med obema sosedoma in bratskima ljudstvi miru med njima gospoduje nad tem dogodkom. Znova potrjujemo svojo vdanost našemu meddržavnemu prijateljstvu in želimo okrepiti bratske vezi v korist združne misli in blagostanja ter napredka obeh ljudstev.«

Predsednik Glavne zadržne zveze, dr. Anton Korošec je odgovoril voditelju bolgarskega združništva s tole brzojavko:

»Zahvaljujem se Vam v imenu jugoslovanskega združništva za bratske želje ob priliki triletnice o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo. S svoje strani gojim vročo željo, da se prijateljske vezi poglobijo in še bolj okrepe ter da bi jugoslovansko-bolgarska sloga v bodoče dosegla še boljše in plodnejše uspehe.«

Poročila s finskih bojišč

London, 26. jan. o. Londonski radio poroča, da že tretji dan trajajo hudi boji pri Aitojokiju na severu Ladoškega jezera. Vsi sovjetski napadi so bili odbiti in so Sovjeti pretrpeli velike izgube. Na Karelijskem bojišču je bilo močno topovsko obstreljevanje in sovjetski topovi obstreljujejo mesto Viborg, niso pa napravili nobene pomembnejše škode. Tudi na skrajnem severu pri Petsamu so spet hudi boji.

Finska finančna in vojaška delegacija je odpotovala v Združene države, kjer bo vodila pogajanja za pomoč Finski.

Finsko poročilo pravi, da se je od 24 sovjetskih letal, ki so zadnje tri dni odletela z raznih letališč na Estonskem, da bombardirajo kraje na Finskem, samo trojica vrnila na svoja oporišča, 21 letal je pa strmoglavilo.

Kanadska vlada je snoči odstopila. Nove volitve so razpisane za konec marca.

Ameriški listi poročajo, da so opazili v srednjeameriških vodah tri nemške podmornice, ki jih spremlja in oskrbuje oborožena trgovska ladja. Podmornice pripravljajo napade na angleške in francoske trgovske ladje, ki vozijo žito in druge potrebščine.

Od zasedbe poljskega ozemlja po Sovjetih in Nemci so šli samo trije transporti romunske nafte po železniški progi Černovice-Lvov.

Vesti 26. januarja

V Atenah so včeraj slovesno pokopali princa Kristoforja, strica naše kneginje Olge. Pogreba se je udeležil grški kralj in vsi knezi ter kneginje vladarske hiše.

General Weygand, vrhovni poveljnik francoske in angleške vojske v Prednji Aziji, je dopotoval nenadno v Ankaru. Njegov prihod je v zvezi z morebitnim nastopom Anglije, Francije in Turčije proti Rusiji in Nemčiji na Črnem morju.

Nemški strokovnjak za trgovske pogodbe dr. Clodius je včeraj nenadno dopotoval v Rim, baje na posvete z italijanskimi gospodarstveniki. Zdi se pa, da bo njegov prihod v zvezi z razburjenjem, ki je nastalo v Italiji po vesteh o tesnejšem sodelovanju med Sovjeti in Nemčijo.

Italijanski poslanik v Parizu je včeraj obiskal francoskega ministra za trgovsko mornarico ter se mu zahvalil za pomoč, ki so jo izkazale francoske ladje ob požaru motornika »Orazio«.

Vsi japonski parniki, ki so zadnji teden odhajali iz San Franciscu na Japonsko so odklonili prošnjo nemških oblasti, da bi ukrkali 500 mož posadke s »Columbusa«. Pred pristaniščem v San Franciscu čakajo namreč tri angleške vojne ladje, da bi zajele to posadko, ker je med njo nekaj vodilnih nemških vohunov.

Belgijski listi hvaležno omenjajo besede angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina, ki je dejal, da bi Anglija takoj šla Belgiji z vso svojo vojsko na pomoč, če bi jo Nemčija napadla.

Francosko uradno poročilo o včerajšnjih vojnih operacijah pravi, da je neka francoska pomorska patrila ujela nemški parnik »Albert Janus« (1688 ton), ki se je pa sam potopil. Neka francoska torpedovka pa je uničila spet eno nemško podmornico.

Edina kitajska vlada, ki jo Anglija prizna, je vlada maršala Cang-kaj-šeka, je dejal predsednik vlade včeraj v poslanski zbornici, ko so ga spraševali, kakšno stališče bo Anglija zavzela do tako imenovane osrednje kitajske vlade, ki jo zdaj ustanovljajo Japonci.

Jugoslovansko-madžarsko društvo je bilo ustanovljeno včeraj v Budimpešti. Častni predsednik društva je naš poslanik. Društvo bo pospeševalo kulturne in prijateljske stike med nami in Madžari.

Angleški mornariški minister Churchill bo jutri popoldne imel velik politični govor, v katerem bo najbrž spet pritiskal na nevtralne države. Italijanski zunanji minister grof Ciano in grški poslanik v Rimu sta včeraj podpisala nov trgovski in plovbeni sporazum.

Italijanski ministrski odbor za avtarkijo je včeraj razpravljal o novi ureditvi pridobivanja žvepla in lesnega premoga.

Holandska vlada je nakazala finkemu Rdečemu križu 100.000 dolarjev podpore.

Kitajski listi poročajo, da je bilo pri posvetovanjih o smernicah za delo nove osrednje kitajske vlade v Cingtau sklenjeno, da bo Judom prepovedano bivanje na vsem kitajskem ozemlju, češ, da služi judovsko delovanje mednarodnemu kapitalizmu.

Odločitev o ustavitvi diplomatskih odnošajev med Anglijo in Sovjeti je tako resna stvar, da jo je treba vsestransko preučiti, je odgovoril ministrski predsednik Chamberlain na neko vprašanje v poslanski zbornici. Pri tej priliki je izjavil tudi, da bo Anglija šla Belgiji na pomoč takoj, ko bi Nemčija Belgijo napadla.

Rdeči letalci so predvečerajšnjim bombardirali 15 bolnišnic po raznih finskih mestih. Vse bolnišnice so bile zaznamovane z dobro vidnimi, velikimi rdečimi križi. Clovekubni Stalnovi oprode so pri tem ubili 7 zdravnikov in 30 bolniških strežnic — poleg ranjenecv...

Danes je prenehala veljati trgovska pogodba med Japonsko in Združenimi državami, ki je urejala gospodarsko sodelovanje med obema državama. To sodelovanje je za Japonce življenjskega pomena, saj so Ameriki prodajali vso svojo svilo, glavni izvozni predmet, od Amerike pa dobili večino orožja in streliva za vojno s Kitajci.

Posebni zastopnik predsednika Roosevelta pri Sv. Stolici Miron Taylor bo te dni dopotoval v Rim in bo v Vatikanu sprejel kot pravi in redni veleposlanik.

V Italijo je dopotovalo ameriško gospodarsko zastopstvo, ki bo obiskalo vsa važnejša italijanska gospodarska ter industrijska središča.

Kdor koli bo napadale Holandijo ali Belgijo, bo zadel na orožje. Vojskujoče se velesile morajo uvideti, da bi se položaj do dna spremenil, če bi bili tudi Holandija in Belgija potegnjeni v vojno, je govoril včeraj holandski zunanji minister.

Uradno glasilo italijanske fašistovske stranke pri naša danes razglasa, s katerim je več ljudi izključenih iz stranke, od tega šest zaradi nemoralnosti. Redka stranka na svetu, ki izključuje člane iz takih razlogov!

V angleški poslanski zbornici je včeraj spet enkrat napadal vlado osiveli liberallec Lloyd George, ki je pred začetkom sedanje vojne skozi hujškal na vojno proti Nemčiji, potem pa ko jo je dobil, je začel hujskati čez vojno. Včeraj je napadal vlado, češ, da manjka v Angliji krme za živino. Zdi se, da so pri tem zlasti prizadeta starejša teleta...

Ameriške letalske tovarne in orožarne zdaj še niso sposobne, da bi izpolnile angleška in francoska naročila, pravijo industrijski strokovnjaki v Newyorku.

Tudi švicarska vlada bo v kratkem izdala uredbu o koncentracijskih taboriščih za komuniste in prevratnike vseh vrst. Kaznjenci bodo morali delati ceste in pomagati na poljih.

Za romunskega generalnega komisarja za petroleje je bil imenovan znani strokovnjak Gernu Neta.

V Kanado je odšlo 72 angleških častnikov in 200 podčastnikov, povečini letalcev, mehanikov in učiteljev za strojnice, ki bodo urili kanadske prostovoljce za letalce. Do sedaj se je prijavilo v Kanadi nad 50.000 mladeničev, ki žele biti letalci.

Ljubljana od včeraj do danes

Zdaj ga je pa zapadlo toliko, da si ne bi utegnili nihče misliti, vsaj v začetku zime ne, ko se je vselej dogajalo, da se je k snegu pripravljalo dolgo časa, potem pa ga je naneslo le nekaj centimetrov in kmalu se je nebo spet zjasnilo. Prihodnji dan je redno že prinašal hud mróz. Zdaj pa se je zgodilo drugače. Nekaj dni se je ob oblačnem nebu držal precejšen mróz, potem pa je začelo narahlo mestiti. Sprva prav počasi, sneg pa se je le držal, ker je padal na zamrzla tla. Drobna sapa se je vztrajno spuščala in snežna odeja se je od ure do ure debelila. Od povsod so že prihajala poročila o neizodnih in nerednostih, ki jih je prinesel s seboj ta sneg. Termometer je spet kazal nižjo temperaturo, na -10 in še nižje je zdrsnilo živo srebro. Kljub temu pa je še vedno pomalem melto. Potem pa je na lepem prišlo do vremenskega toplotnega obrata. Temperatura se je kar na lepem približala ničli, sneg pa je še vedno nalezlaval, zdaj pa ne več drobn, ampak kosmat, tak, da se ga je od ure do ure dobro poznalo na stari podlagi. S pridom je šlo in se ni dalo kar nikakor ustaviti. Toliko snega, kolikor ga je zdaj zapadlo, ga ni padlo niti leta 1929 januarja meseca, ko smo potem dobili dva meseca jasnega vremena s hudim mrazom. Lep je pogled na zimski svet zlasti v mestni okolici, ki ima na sebi še nekaj podeželskega, zlasti v temle belem ornatu. Tam človek zdaj prav občuti, kakšna mora biti kranjska zima, če hoče zaslužiti svoje ime in opraviti slike, na katerih je bila v starih časih tolikokrat tako poetično upodobljena. Lep je pogled na ta polja in na te vrtove, na te hiše z nizkimi strehami in na to sadno drevje! Vse je priroda ogrnila varno in pazljivo z debelo, gorko odejo, da bi se bolj spočilo do časa, ko bo pomladansko sonce spet ukazalo rast.

Ne da se sicer reči, da bi bil sneg že docela in za daljša prenehal. Nebo je videti oblačno, mraza je še vedno dvo stopinj. Zdi pa se, da se je zaletel za nekaj časa ustavil, močno se že opaža jug, zlasti v mestu, kjer je popustilo zlasti po hodnikih in cestah. Hudo pa bi seveda bilo, če bi kar nenadoma dobili čez mero toplo vreme, ali pa če bi začelo deževati. Posledice take vremenske spremembe bi bile prav gotovo katastrofalne, če premislimo, kako ogromne količine snega so zapadle v zadnjih dneh.

Pospravljanje snega v našem mestu

Na deželi debel sneg le malo moti zimsko življenje. Tam zadostuje že, če je izorana pot, ki veže vas z vasio, če so uredili gazi do gospodarskih poslopij, do hleva, do vode in do sosedov. Drugo polje opravi vreme samo, sneg se usede in potem se tudi brez posebnega truda načno in pregazijo pota drugam, čez hrib, v gozd, bližnjice. V mestu pa debel sneg učinkuje le prav malo časa idilično. Meščan sprva sicer začuti za nekam prijetno spremembo, če se morajo čez noč spremeniti pravila, ki veljajo za pešce in vozila — monotono in puščobnost teh »matematičnih« ravnanj, po katerih se morajo ljudje obračati dan za dnem, postanejo včasih nadležne. In zato take spremembe za nekaj časa razvesele meščana, — vendar pa ne za dolgo. Kaj kmalu postane sit nerodnega umikanja z ozkega hodnika v stran, v debeli sneg, kaj hitro se mu zazdi zoperno spodsnavanje v brozgasti kaši, zastajanje vozov in avtomobilov, oprezovanje pod kapi, s katerih groze natrgane snežne gmote. Spet si zaželi nazaj starega, vsakdanjega reda.

Tisti, ki skrbje za red na naših ulicah, dobro vedo, kako je treba ljudem ustreči — in navadno se jim to tudi posreči. Letos pa je za delavce, ki bi ves dan stali v snegu, nakladali, odvažali in metali sneg v Ljubljano, bolj trda. Zlasti na železnici, kakor se sliši. Denarja ni toliko, kolikor bi ga bilo treba, — za vsak dinarček se pa danes tudi revež še skoraj ne zgane, kaj šele, da bi ves dan trdo garal. Tako so prejšnje čase hodili v naše mesto razni kmečki sinovi iz bližnje okolice. Ti v velikem snegu doma itak niso imeli nobenega dela, pa so jo za nekaj dni pobrali v mesto, da bi zaslužili kakšen dinar tačas, ko nakladajo in odvažajo z mestnih ulic sneg, in ko bi jim doma dan itak minil brez haska. Zdaj pa so se ti kmečki sinovi kar nekam premislili in se rajši stisnejo doma k peči, kakor pa bi hodili »škrice« v mesto garat za nekaj dinarjev na dan. Prav zato pa tudi gre kidanje ponekod mnogo počasneje izpod rok kakor sicer.

V mestu so pridne roke naglo otrebile ceste in ob pločnikih nametale tako visoke kupe, da človek z ene strani ne more videti na drugo. Tega so seveda prav veselili otroci, ki se pridno kepajo, skačejo in valjajo po teh hupih. Pristnejši meščani pa iščejo ozkih prehodov med dolgi kupi. Vse te dni prav pridno delajo tisti, ki jih je mestna občina najela za kidanje. Marsikje so že skoraj opravili svoje delo, imajo pa ga še veliko. Voz za vozom roma k Ljubljani in v strugi so se že začeli nabirati ogrobnjeni snežni kupi. Po drhah polze neprestano velike gromade. Zdi pa se, da ponekod moči niso bile pravilno porazdeljene in da je bila nekimi kotičkom v mestu prisojena večja važnost kakor jim dejansko gre, drugi, ki so res zelo važni, zlasti za promet koč-

ljivi, pa so bili zapostavljeni. Tudi včeraj smo lahko opazili nekaj podobnega. Delavci so si dali mnogo opravka tam v bližini Prešerna, Prešernova ulica pa je ostala precej zanemarjena. Najhuje je bilo to opaziti zlasti pred pošto, kjer bi morali zlasti skrbno čistiti, saj je na tem »miniaturnem« ljubljanskem prometnem križišču zadrega za prostor že odnekad posebno huda: cela vrsta tramvajev, avtomobilov, koles, pa pešci, vseprek se gnete pred pošto. Včeraj pa smo videli, da je prav do nočnih ur ležala na gornjem koncu Prešernove ulice in pred pošto brozg kakor je ni bilo niti po tistih ulicah, ki imajo slab promet. Sneg je bil razpusten in razvlečen po gradah na vse strani. Zlasti zanikern pa je bil hodnik, ki drži ob pošti v Selenburgovo ulico. Tik ob zidu je bila tam ozka gaz komaj za enega pešca. Človek, ki se mu je mudilo, je moral počasi počasi skočiti do kolen v sneg. Ta del pa ima še eno posebnost. Zgodi se, da ta ali oni večer prenehajo goriti žarnice, pa potem ne sijejo kar več dni zaporedoma, čeprav bi bili merodajni poklicani, da take pomanjkljivosti odstranijo in uredijo nemudoma, zlasti še, če gre za take kraje, ki so v središču mesta. Prav bi bilo, da bi te vrstice zalegle za vboščel Tisti, ki razporejajo delavce pri delu, naj jih prihodnjič razporede po važnosti kraja, potem prihodnjič ne bo treba gledati, da se šele ob devetih zvečer okrog pošte zbirajo domači ljudje in kidajo, kar se le da, da bi vsaj za silo očistili ulico in hodnike. Tako je bilo snovi. Razumemo, da je podnevi nerodno pospravljati sneg z nazidkov in nastreškov ter s streha na poštnem poslopiju, zaradi prometa, ki čez dan vlada na hodnikih okrog pošte. Toda na račun tega se ne gre zanemarjati odlaganja vsega kidanja prav do večera. Leno velja tudi za javno razsvetljavo tam okoli Zdi se, da ne intervencije službojučih stražnikov, ne zasebnikov ne morejo doseči svojega namena. Prav bi bilo, da bi se te reči že enkrat uredile!

Kar nočejo in nočejo zvišati mezd!

Dne 17. januarja je imel svojo sejo tarifični odsek Delavske zbornice v Ljubljani. Na tej seji je bilo ugotovljeno, katera podjetja ter skupine v Sloveniji so se odzvale povabilu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter zvišale mezde svojim uslužbencem v teh časih, ki je draginja tako narasla, da uslužbenec dosega pri prejemki nikakor ne morejo več zadostovati za vsakdanje življenjske potrebe. Na seji so ta podjetja in skupine napisali drugo za drugim in ugotovili, da jih je doslej le malo. Podjetja so pokazala svoje plemenito občutovanje za težavni položaj svojega namoščenstva na različne načine: nekatera so zvišale plače za 10 do 20%, druga so pristavila po 0,25 do 0,50 din na ur, tretja spet pa so dala draginski doklado na delovni dan. Lepo in v redu so naredila podjetja, ki jih je Delavska zbornica tudi napisala drugo za drugim ter jih objavila slovenski javnosti, da se vidijo dobri ljudje in da se lahko pred njimi posramujemo tisti, ki še niso izpolnili svojih socialnih dolžnosti do svojega bližnjega!

Takole je bilo ugotovljeno na seji: Če upoštevamo, da je pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev prijavljenih okrog 24.000 podjetnikov in če od te številke odštejemo 6000 prijavljenih služnikov, vidimo, da bi moralo povz. Zbornice za trgovino, obrt in industrijo upoštevati najmanj 18.000 podjetnikov v Sloveniji! Na listi, ki jo je za slovensko javnost zdaj izdala Delavska zbornica v Ljubljani, pa srečamo kot zadnjo — kar sramotno nizko številko 37 (priporočiti seveda moramo, da so pri nekaterih številkah pod eno registrirano številko obsežne skupine večih podjetij)! Pa vendar je ta številka obupno nizka! Če so mogli nekateri slovenski podjetniki po svojih močeh pomagati svojemu namoščenstvu, zakaj potem, ne bi mogli drugi, zakaj predvsem ne bi mogli tega velika podjetja, ki jih je v Sloveniji okrog 250? (Velika podjetja so tista, ki zaposlujejo nad 50 delavcev).

Slovenska javnost po pravici čaka in se nadeja, da bodo tisti slovenski podjetniki, ki doslej v odnosih do svojega delavstva draginec še niso upoštevali, storili to čimprej in sledili lepemu zgledu nekaterih slovenskih podjetnikov, ki so to storili takoj!

S sani je padla

Kakor se spet naleti kaj snega, že se javijo nesreče, ki so z njim v zvezi. Ali kdo spodsne kje pri hiši, ali si kaj napravi pri smučanju, ali pa pade pri sankanju, nekaj mora biti. Danes imamo sicer samo dve taki nesreči, sta pa hkratu tudi edini včerajšnjega dne.

Stirinaštetni sin tovarniškega delavca iz Ljubljane, Sparovec Ljubo, je pri smučanju padel ter si zlomil levo nogo.

Stiriindvasetletna služkinja Terezija Kirn iz Dravlj je sedela na saneh, pa sta konja nenadoma potegnili, tako da je Kirnova padla s sani ter si zlomila desno nogo.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Strašno trpljenje uboge žene

Ob smrti je tehtala zaradi stradanja samo 19 kilogramov

Maribor, 26. januarja.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča traja danes razprava, ki vzbuja veliko zanimanje. Govorjara je 54 letni vpokojeni policijski nadstrážnik in hišni posestnik, lastnik premoženja v vrednosti 400.000 din, Josip Kugy iz Maribora. Državni pravdnik mu v obtožnici obita sledeče:

Josip Kugy se je poročil, ko je bil star 34 let, z 21 let starejšo vdovo Eleonoro Farič. Pri poroki je žena podarila svojemu ženinu sosesest vseh nepremičnin, ki jih je posedovala in ki obstajajo iz stanovanjske hiše na Frankopanski cesti 14 z vrhom ter vinogradnega posestva v Košakih. Zakon pa je od začetka ni bil srečen. Kugy očitno ni poročil svoje 21 let starejše žene iz ljubezni, temveč le zaradi tega, da bi prišel do njenega premoženja. Eleonora Kugy se je večkrat nameravala od moža sodno ločiti, toda iz strahu pred možem tožbe ni vložila. Leta 1932 pa je tako tožbo res vložila ter je v njej zahtevala razveljavljenje ženitne in dedne pogodbe. Navajala je, da si je njen mož prilastil vse gospodarsko, da sam razpolaga z dohodki in ji nocoj dajati niti pojasniti od hiše in posestva, da jo stalno ogroža in zlostavlja in da ji ni zvest. Ko pa je začelo sodišče z zasliševanjem prič, je tožiteljica nenadoma spet tožbo umaknila.

V začetku leta 1939 je Eleonora Kugy težko zbolela. Navzvana je bila na posteljo, oskrbe pa ni imela. Njen mož je že zjutraj odhajal na posvetov v Košake ter je puščal ženo samo brez nadzorstva ter ponoči v nezakurjeni sobi, tako da je trepetala od mraza. Zaradi starostne oslabelosti in boleznih si ni mogla pomagati, pa tudi drugi ljudje niso mogli k njej, ker je bila v stanovanju zaklenjena. Včasih pa se je zgodilo, da ji je njen mož zaprl stanovanje pred nočjo, da ni mogla vanj. Zateči se je morala zato k neki najemnici v svoji hiši ter je pri njej ležala. Stranke, ki so stanovale v hiši, so vedele za bedno stanje uboge ženske. Nekateri so Kugyja opozarjali, naj vendar pokliče

k svoji ženi zdravnika, ta pa jim je zabrusil: »Kaj ji bo že zdravnik pomagal; kaj mislite, da ji bo trideset let dal nazaj?« Nazadnje pa, ko je bila žena že dolgo bolna, pa je le dal poklicati zdravnika. Temu je nesrečnica tožila, da mož slab za njo ravna ter da komaj čaka na njen smrt, ker se hoče poročiti z neko mlado žensko. Prosila ga je, da jo spravi v bolnišnico. Na oblastva so začele prihajati tudi anonimne ovadbe, kako postopa Kugy s svojo ženo. Ko pa so se vršila poizvedovanja, si niso upale stranke v hiši iz strahu pred Kugyjem ničesar izpovedati. Tudi uboga žena se ni upala pritožiti, ker je imela strah. Nekega dne januarja lanskega leta pa je prišla Ivanka Glaser na obisk k neki stanovalki v hišo ter slišala, kako je neka ženska v svojem stanovanju toliko po vratih ter kričala, da je lačna in da noče umreti od gladi. Glaserjeva je potem izvedela, da je to žena hišnega gospodarja, ki tako kriči in da je zaklenjena v svojem stanovanju. Drugi je spet ista priča slišala, kako je Kugy, preklinjal in zmerjal svojo ženo ter z njo butal ob vrata. Ko je nekoč Kugyjeva prišla k mesarju, je imela s seboj nabavno knjižico ter ga je prosila, naj ji da nekaj mesa, ker je lačna, ta pa ji je odvrgel, da ji lahko da samo za 3 din, ker je tako naročil njen mož.

Dne 9. marca lanskega leta pa je bila Eleonora Kugy na odredbo mestnega fizikata sprejeta v bolnišniški oddelke mestne oskrbnice, kjer so ji nudili vso nego, toda dne 20. marca je umrla. Pred smrtjo so je tehtali in fotografirali. Tehtala je samo 25,5 kg, fotografirala pa je kaže kot popoln skelet. Pri razleženju trupla pa se je ugotovilo, da je tehtala mrtva komaj 19 kg. Vzrok smrti je bila splošna oslabelost, ki je po zdravnikovem mnenju povzročena s pomanjkljivo oskrbo.

To je vsebina obtožnice, ki jo je danes državni tožilec pri razpravi proti Josipu Kugyju prečital pred sodniki. Obtoženec taji krivdo ter pravi, da je za svojo ženo dobro skrbel. Razprava ob času poročila traja.

Borba proti jetiki v celjskem okraju

Celjska bolnišnica mora imeti oddelek za jetične

Celje, 26. januarja.

Upravni odbor Protituberkulozne lige v Celju je snovi podal obračun svojega dela v preteklem letu. Iz posameznih poročil je bilo razvidno tiho in pošteno delo posameznikov in skupin, starejših in mladih, ki se dobro zavedajo dolžnosti pri delu za zdravljenje našega naroda, ki se trdijo zlasti za one najbednejše ljudi, katere preganja in uničuje najhujša morila našega naroda — jetika.

Zborovanje je vodil predsednik PL v Celju g. Zdošek. Pozdravil je navzočega predsednika mestne občine g. dr. Alojzija Vortica in zastopnika Protituberkulozne zveze v Ljubljani g. dr. Ivica. Predsednik g. Zdošek je v svojem uvodnem govoru izrazil zahvalo celjski mestni občini za podporo, posebno zahvalo pa samarijankam in damam ter vsem nabiralcem prispevkov za PL.

Po odobrenem zapisniku je poročal tajnik g. Šmigovec Viktor. V preteklem letu je odbor podelil za dobo 3 mesecev podporo 56 jetičnim bolnikom mesečno po 100 din, 12 bolnikom pa po 50 dinarjev. Med podpiranci je bilo tudi mnogo takih delavcev, ki so črpali zakonito podporo pri OUZD, a so zaradi boleznih ostali brez nadaljnjih sredstev za preživljanje. Trem jetičnim bolnikom, ki so bili najpotrebnejši zdravljenja v zdravilišču na Golniku, je Liga prispevala za dobo treh mesecev k oskrbnim stroškom 20 din dnevno. Dovolilo se je tudi zunanji jetičnim bolnikom povračilo prevoznih stroškov, da so mogli v celjskem dispanzerju redno dobivati pnevmotoraks. Z okrožnice je Liga posredovala, da bi se ustanovile Protituberkulozne lige tudi v Konjicah, v Kožem in v Šmarju pri Jelsah, toda dosedaj še brezuspešno. Sklepal se je tudi o desinfekcijah stanovanj, kjer so umrli jetični bolniki. Zdravniki bodo v ta namen sestavili navodila, kako je najcenejše in najuspešnejše izvršiti razkuženje takih stanovanj. Raz pravljalo se je in sklepalo o izvrševanju zakona o zatiranju nalezljivih bolezni, o omejitvi žganjkuhe na minimum, nadalje o ustanovitvi ljudskega sanatorija za jetične bolnike ter je bilo sklenjeno, da se mora čim prej zgraditi poseben oddelek za jetične bolnike v celjski bolnišnici. V počitniške kolonije je poslala Liga 15 otrok na Pohorje in 4 v kolonijo na morje.

Nato je g. tajnik poročal o moralnem uspehu letošnje protituberkulozne tedni v Celju, ki je bil zlasti na deželi zelo ugoden in popoln. Pri nabiralni akciji so se sorazmerno najbolj

Izkazali revni kraji

in rudarska naselja: Liboje, Sv. Jedert, Dramlje itd. Tudi delavstvo po nekaterih tovarnah je letos prvič pokazalo večje zanimanje za protijetično borbo. Začasni občinski odbori lige za protijetični teden so letos edino delovali v Sv. Petru v Savinjski dolini, na Dobrni in v Loku pri Zidanem mostu, dočim je v drugih občinah vsa teža nabiralne akcije ležala na šolski mladini, katero bi vse kakor morali podpirati s sodelovanjem tudi odrasli in vplivnejši občani. Nekateri šole, izmed 72 jih je 12, po ostajajo popolnoma brezbrizne in nedelavne,

ne pošiljajo obračuna, ali pa vrnejo listke z opombami, da je njihov okoliš tako siromašen, da niso mogli niti enega listka prodati. Mnogo razumevanja so preteklo leto pokazala tudi industrijska podjetja in mnogo več prispevala kakor lani. Blagajniško poročilo, ki ga je podal g. Nardin, izkazuje 57.392 din dohodkov in 42.161 din izdatkov. Na članarino se je nabralo 4638 din, občine 13.399 din, protituberkulozni teden 42.613 din, obresti naložene denarja 4761 din. Podpor bolnikom v denarju in v živilih je bilo 18.930 din, za zdravlila v dispanzerju 2436 din, za zdravljenje bolnikov na Golniku 5048 din, za letovanje otrok na Pohorju in Jadranu 7760 din. Zvezi v Ljubljani od dohodka v p. t. c. 5056 din. Ligo premoženjsko stanje znaša 134.858 din. Sklad za zgradbo zavetišča znaša 58.459,63 din in se je od lani povečal za 12.529 dinarjev.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: —6, oblačno, 90 cm snega, pršilo, skakalnice uporabna.
Bled: —4, oblačno, 100 cm snega, pršilo, jezero zasneženo.
Pokljuka: —5, oblačno, 140 cm snega, pršilo.
Kofe: —6, oblačno, 180 cm snega, pršilo.
Sv. Janez v Bohinju: —4, oblačno, 120 cm snega, pršilo.
Radovljica: —4, oblačno, 80 cm snega, pršilo.
Komna: —10, oblačno, 225 cm snega, pršilo.

Vsa tiskarska podjetja v naši državi so sklenila povišati cene svojim izdelkom zavoljo dragine surovin in papirja. Zveza tiskarnarjev je imela nedavno sejo, pri kateri so sodelovali zastopniki tiskarskih podjetij iz vse države. Tiskarnarji so ugotovili, da so se podražile vse kemikalije, barve, papir in ves drug material, ki ga tiskarne rabijo. Poleg tega so se povišale v tiskarnah plače uslužbenstva. Vse to je navedlo tiskarnarje, da so podražili cene svojim izdelkom.

Mesec dni je tlačila »mora« kmeti Jeftima Ilijevič iz vasi Resno v Srbiji. Mož je vselej zvečer, čim je legel, zagledal pred seboj belo postavu, ki ga je začela dušiti. Ilijevič je začel kričati na pomoč, nato je prikazen izginila. Ilijevič je povedal svojo zgodbo kmetom, ki so nazadnje sklenili, da bodo postavili pred hišo stražo. In res, tiste dni Ilijeviča ni davila nobena pošast. Ljudje so s svojo nebrzdano domišljijo skovali nestravni razlog za to dogajanje, da se je govorica kmalu razširila v vse bližnje kraje. Nekega dne pa jo je primahal v vas neki mož z medvedko. Ilijevič ga je povabil v svojo hišo, pogostil, nakar je morala medvedka plesati. Kakor pravijo kmetje, je medvedka neznanstveno tulila med plesom. Od tistega večera naprej se »mora« ni več prikazala v Ilijevičevi hiši. Ljudje so prepričani, da je medvedka s svojim tuljenjem pregnala hišne strahove. Nihče pa jih ne prepriča več, da strahu v resnici ni bilo...

Smrt vznemirja Craigley College

»Kdo je?« je zahropel Lucas.

Prikazen se je živahno obrnil in naradil nekaj korakov proti njegovi postelji.

»Spati bi že morali v tem času!« je zašepetal globok moški glas. »To sem jaz, MacPhay! Prišel sem po čevlje!«

»Danes se je vse zakašnilo. Hitro se vlezite in spite!«

Lucas se je vrgel nazaj na blazine in molče pogledal za vratarjem, ki je bil nabral čevlje v predpasnik in spet hitro odšel na hodnik.

Po MacPhayevem odhodu ni prav nič več zmotilo tišine, izvzemli neizprosno udarjanje pisalnega stroja g. Nettlona. Lucas sploh ni več poskušal zaspati. Trudil se je, da bi prepodil neprijetne slike, ki so se začele pojavljati pred njegovimi očmi. Kot otrok, ki je bil odrasel brez matere in bil vzgojen v mračni škofijiški palači v Salmarchu, se je zmerom bal mraka, in edaj se je nenadoma začel bati »sive bolniške strežnice«.

Kakor vsaka angl. šola, ki je imela veljavo, je tudi Cranley imel svojo pošast »sivo bolniško strežnico«. Podrobnosti te strašne pripovedke so bile zelo nejasne... Neki učence, čigar starši so bili v Indiji, je ostal sam v šoli čez velike počitnice in zbolel na neki nalezljivi bolezni. To se je dogodilo prej, preden je

šola imela svojo bolnišnico in je zato bolnik ležal v spalnici B, ob njem pa je bila samo mračna bolniška strežnica v eivi obleki. Ta žena se je izkazala za zelo zverinsko in zlobno. In deček je umrl. Na sam dan pogreba je tudi bolniško strežnico premagala ista bolezen. Vrnila se je v isto spalnico (pripovedka ne pojasnjuje, iz katerega razloga je to storila) in tu je umrla osumljena pod težo svoje grešne vesti.

V kateri postelji sta prav za prav umrli bolniška strežnica in njen bolnik? O tem vprašanju je dopuščala pripovedka več razlag. To trimesečje so prisodili posteljo Moseju, in vsak večer so se pojavljale strašne pripovedke, po katerih se je »siva bolniška strežnica« vrnila na kraj svojega zločina, in nekdaj je celo videl, kako se je grozeče nagnila nad zleknejenim in spečim Mosejem.

Čeprav je pogosto prav Lucas pripovedoval pripovedko, polno grozotnih podrobnosti, se mu to noč zgodbna ni zdelala niti najmanj smešna. Vsi tovariši so spali in on je prav za prav bil sam!... Gospod! Če bi se sedaj »siva bolniška strežnica« zares pojavila! Se morda že neslišno vzpenja po stopnicah? Napel je ušesa: Ali je zares elišal samo pisalni stroj gospoda Nettlona? Ali ni morda zaškrpala stopnica?

Kot začaran ni mogel odmakniti pogleda od odprtih vrat... Ni bilo dvoma: stopnice so v pravilnem ritmu škripale. Nekdo... se je naglo vzpenjal po stopnicah. Lucas je poskušal odmakniti pogled. Ni mu bilo mogoče. Nekdo ali nekaj je sedaj prišlo novih... Na hodniku se je zaslišalo topotanje korakov... ti koraki so se približevali spalnici. Slišalo se je lahko šelestenje obleke. Neka prikazen je zakrila odprto vrata. Nato je prikazen zastala na pragu. Takoj nato je izginila in se izgubila na hodniku. Lucas se je kar davil od strahu: prikazen je bila siva! In bila je ženska prikazen!

Človek bi skoraj umrl od strahu!... Nenadoma je Lucasu epet odleglo: na koncu hodnika je nekdaj potrkal na neka vrata. Pisalni stroj gospoda Nettlona je umolknil. Zaslišal se je prijazen pogovor... Ah! »Siva bolniška strežnica« je bila samo neka obiskovalka gospoda Nettlona!

Obiskovalka, ki zelo pozno prihaja na obisk! Čim se je nekoliko otresel strahu, je Lukasa prišla strašna radovednost. Že od nekdaj se je rad bavil z odkrivanjem tajnosti in cela vrsta vprašanj mu je začela vreti po glavi. Bog ve, o čem se je mogel sedaj kdo pogovarjati s profesorjem angleščine v tej nočni uri? Ali je mogoča taka zveza med tem obiskom in tem poznim udarjanjem na pisalni stroj? Domislil se je šifriranih pisem, zarot... Če je človek ljubitelj policijskih romanov...

Deček je napel ušesa v upanju, da bo lahko slišal kaj iz tega poznega razgovora. Pa zaman. Ker ni mogel več vzdržati, je sklenil kot vreden posnemovalce najbolj neustrašnih junakov iz njegovih priljubljenih romanov: vkljub vsem šolskim pravilom je vstal iz postelje in odšel po hodniku po prethi do sobe profesorja za angleščino.

Tisti hip, ko bi moral narediti odločilni korak, pa se je njegova vest še malo upirala: prisluskovati za vrati?... Kaj naj naredi! Zardel je. Toda obenem s pramenom evetlobe je prišel do njegovih ušes tudi glasev šum. Ah, to je bilo vse preveč mamljivo. Lucas je primaknil uho h ključavnici.

»Veseli sem, da vas spet vidim!«
»Zakaznili ste ez.«
»Toliko si imava drug drugemu povedati! Toda morava biti oprezna...« je nadaljeval njegov g. s.

Potem je sledilo še nekaj besed, ki jih neobzirni deček ni mogel razumeti, nato pa je prišel konec stavka: »... bilo bi prav gotovo po meni.«
»Seveda morava paziti,« mu je odgovoril neki ženski glas. »Vi ste se tukaj krasno znašli in mislim, da je boljše, če ne pripovedujem gospej Dodd o...«

Zadnje besede so se potopile v pritaenem emehu.

Solije? Ali gospe Blouser, šolske nadzornice? Glas gospe Bernard-Mosse?

Do tu je prispel Lucas, ko mu je topot korakov, ki so prihajali s stopnic, pregnal pogum prav tako hitro, kakor mu je bil prišel. Prišel je v zažago med Haribdo pri vratih gospoda Nettlona ter med Seilo teh novih korakov, ki so se približevali.

Od strahu je obstal kot prikovan na mestu, ko se je nenadoma epomnil z velikim olajšanjem omare za perilo, ki je bila vzidana v hodniku nekaj korakov stran od sobe profesorja za angleščino. Neslišno kakor senca je odzdrsil do omare in z roko tipal po vratih. Končno je otipal e preti priprta vrata in brez šuma zlezal v omaro. Notri je bil popoln mrak in čutil se je žgoči vonj zlikanega perila. Sreče mu je močno bilo, ko se je zleknil med umazane rjuhe, ki so bile na dnu omare.

Koraki so se tedaj popolnoma približali. Ravno, ko je bil primaknil k sebi vrata, je prodril v omaro odvrtni vonj po vijolici in se pomešal z duhom perila. Ta vonj mu je bil zelo dober znan, ker ga je moral vsak dan vdihavati, vsakokrat, kadar so se odprla vrata učilnice in je skozi nje stopila niti kaj malo priljubljena učiteljica francoščine. Kaj morda ta zadnji nepoklicani gost ni bil kdo drugi, kakor gospodična Santay? Kaj pa ima tukaj iskati po polnoči!... Johnova radovednost je bila na vrhuncu.

Od tu in tam

1450 novih učiteljev rabi prosvetno ministrstvo, vendar pa ni nobenih kandidatov več, kajti prav zdaj, ko je učiteljski študij podaljšal na pet let, se je pokazala potreba, da se nastavlja učiteljske moči za 500 šol, ki nimajo nobenega učitelja. Ministrstvo je skušalo dobiti začasno za te šole diplomirane filozofe, katerih čaka 621 na proforsko službo. Prosvetno ministrstvo se je zato obrnilo nanje in jim obljubilo, da bodo imeli prvenstvo pri poznejših nastavitvah na gimnaziji, če se sedaj javijo za učiteljsko službo. Obenem je bilo rečeno, da se jim bo učiteljska služba štela v napredovanje in pokojnino. Na ta poziv pa se je v vsej državi javilo le 11 filozofov. Se bolj zanimivo pa je, da imajo med čakajočimi proforskim kandidati večino ženske, kajti od števila 621 jih je 475 ženskih kandidatov in le 146 moških.

Romunski kulturni delavci in dekan grško-katoliške cerkve v Romuniji dr. Iliu Dianu je prišel v Zagreb. Ogledal si je vse znamenitosti, zlasti pa prenovljena dela v cerkvi sv. Marka. Dr. Dianu je bil dolga leta članik in je urejal tudi politični list. Kot politik je bil tudi podpredsednik poslanske zbornice. Znan je kot publicist in znanstvenik. Sedaj misli odpotovati v Dubrovnik, da bo zbiral gradivo o nekem romunskem svetniku, ki je bil del svojega življenja prebil v Dubrovniku. Dr. Dianu je poudaril, da slavi Romunija te dni svojo narodni praznik, združena in zedinjena, ker ve, kakšna usoda čaka narod, ki doma ni složen.

Spet se je ustavil del pomorskega prometa v Dalmaciji. Zaradi pomanjkanja premoaga ni mogel odpluti iz Dubrovnika parnik, ki vzdržuje redno zvezjo s Splitom in Sušakom. V pristaniščih nimajo dovolj premoaga, saj je bilo nedavno zavoljo tega ukinitve več prog. Pozneje se je vprašanje uredilo, toda ponovo zapadli sneg je preprečil dovoz premoaga iz mostarskega premoagovnika.

V splitsko pristanišče je priplula predvčerajšnjim angleška ladja »Rodno« s tovorom tekstilnega blaga za našo državo in za Italijo. Med prebivalstvom je ladja zbudila veliko zanimanje, ker je to prva oborožena trgovska ladja, ki je priplula v splitsko pristanišče od začetka vojne. Ladja »Rodno« ima na krovu priprave za trganje morskih min.

Pod vlak sta se vrgla dva mlada zaljubljenca blizu Varazdina. Trgovski pomočnik Pokopec se je zaljubil v 20 letno služkinjo Macijo Gajsko. Ker sta imela službo oba v isti hiši, sta se pogosto setajala. Čim pa je njen oče izvedel za to zvezo, je odevetoval hčerki, naj Pokopca pusti, češ, da ima doma zanj boljše ženina. Dekle pa ni hotelo odjenjati. Oče je zato pregovoril njenega delodajalca, da ji je odpovedal službo. Tedaj pa je dekle pregovorilo fantu, da gresta skupaj v smrt. Za roke sta se držala, ko sta skočila pod vlak. Dekle je kolese raztrgala, fantu pa je odbilo in je s težkimi ranami obšel na snegu. Po vsej verjetnosti pa bo ostal pri življenju.

Pravega razbojnika, ki je umoril 60 letno staro Belo Maršal v Somborju, so odkrili pred nekaj dnevi. Sprva so umora obdolžili pobelega robijaša Janosa Odrja, ki se je tiste dni klatil okrog Somborja. Pred orožniki je Odrja pobežnil na Madžarsko, toda tam so ga prijeli in poslali čez mejo. Pri zaslišanju pa razbojnik ni hotel nič slišati o umoru 60 letne strake Maršalove. Nedavno pa so orožniki prijeli razbojnika Levojeviča, ki je bil v Zupanji vasi umoril neko staro in jo oropal. Ko so ga zasliševali, pa je moč priznal, da je on umoril Maršalovo. Skril se je bil v hiši in zgrabil staro, čim je prišla v sobo. Davil jo je tako dolgo, da je izdihnila. Nato ji je iz molitvenika pobral 28.000 din, katere je potem v nekaj dneh v Belgradu pogнал po glavo.

30.000 ton nafte in njenih derivatov bomo lahko uvozili iz Italije. Naša država se je namreč sporazumela z Italijani, da bodo dobavili nafto in sicer jo bo treba polovico plačati z devizami, polovico pa po kliringu. Ker so ti pogoji ugodnejši kakor romunski, se bodo naši kupci bržkone poslužili te nove ugodnosti. Kakor znano, zahtevajo Romuni za svojo nafto samo devize.

Nevarnega oderuha je obsojilo belgradsko sodišče na leto dni zapora. Kosta Djokić je bil že star znanec sodnice, ker se je večkrat pregrešil zaradi oderuštva. Sedaj ga je sodišče naznanilo neka delavka, kateri je posodil 4 tisočake, za katere mu je morala vsak teden plačevati po 87 dinarjev obresti. Lepega dne pa je delavka dobila menico, ki se je glasila na 32.000 dinarjev. Djokić je ponaredil njen podpis in nato izsiljeval denar. Pred sodniki je tajil svoj greh, toda številne priče so pripovedovale, da je moč posojal denar za 100-odstotno ali še višje obresti. Zato je bil zaradi ponarejanja in oderuštva obsojen na eno leto robije.

Hajduka Milutina Vojvodića so prijeli na albanski meji italijanski karabinjerji. Pred tremi leti je Vojvodić ubil svojega sorodnika, nato pa pobežnil v gore. Tam je dobil še dva tovariša in je z njima strahoval po Crni gori. Orožniki so ga večkrat zasledovali, toda vselej jim je odnesel pete, ker je po navadi pobežnil v Albanijo. Pogostokrat pa se je vrnil v Crno goro in se skrivati v gozdovih. Pred mesecem so ga nekje opazili in več orožniških patrul ga je zasledovalo. Ker je padel sneg, se je Vojvodić zbal, da ga ne bi izdale sledi v snegu. Kljub temu, da je bil obkrožen, se mu je posrečilo pobežniti do albanske meje, toda tam so ga prijeli Italijani in razorožili. K sreči ga je videl v Skadru neki jugoslovanski mornar, ki ga je poznal že od prej. Čim se je pripeljal na Sušak, je stvar prijavil našim oblastem, ki so potem s pomočjo italijanskih oblasti dognale, da je bil Vojvodić dejansko prijel. Italijanske oblasti ga bodo kmalu izročile našim. S tem bo ugonobljen zadnji hajduk v Crni gori.

Bogataja kmata Milana Lovrića iz vasi Kavčevičev pri Banjaluki je »zračarala« lepa ciganka Jovanka Marković. Večja družina ciganov je prišla v vas Kovačice. Ženske so začele hoditi po hišah in prerokovati na karte srečo, cigani pa so porjavljali lonce in drugo posodo. Markovičeva je kmalu izohala, da ima Lovrić mnogo denarja. Zнала ga je zavitati v šotor, mu tam »prerokovala« in ga slednjič tako preslepila, da je spil noko tekočino. Od takrat je baje Lovrić stalno govoril samo o ciganki in stalno hodil na obiske k njej. Ciganka ga je znala vleči in je izvlekla iz njega veliko tisočakov. Ko pa je ciganka družina odšla, se je Lovrić šele zavedel, kako ga je prebrisana ciganka oskubila. Stvar je prišla pred sodišče, toda tam je ciganka odločno zanikala, da bi mu kradla denar navzile dejstvu, da so orožniki pri njej našli več kot dvajset tisoč dinarjev. Za pet jurjev je priznala, da ji jih je dal Lovrić, za ostalo pa je rekla, da jih je zaslužila drugod. Sodišče jo je obsodilo na tri mesece strogega zapora, Lovriću je vrnilo pet tisočakov, petnajst pa jih bo ostalo na sodišču, da se bo pozneje ugotovilo, čigava last so prav za prav bili. Sodišču pa Lovrić ni mogel dokazati, da bi bil tudi ta denar njegov.

Plaz blizu Škofje Loke zasul 7 ljudi

V Bosni so že poplave, v Liki pa orkanska burja

Škofja Loka, 26. jan. Južno vreme zadnjih dni je sprožilo tudi v naših hriboh mnogo plazov. Posebno huda nesreča se je dogodila včeraj v bližini Škofje Loke. Mlinar in žagar Jurij Stanonik je šel s petimi hlapi in dvinarjem Mrakom s sankami po hlode v grapo. Nenadoma pa se je nanje vsul z brega čez sto metrov širok plaz in vse skupaj zasul. Gospodar in hlapec sta se izmotala iz snega in rešila tudi enega konja. Takoj nato sta stekla v vas po pomoč. Prišlo je okrog 40 moških, ki so z vso naglico začeli odkopavati sneg in so kmalu potegnili tri žive hlape in štiri konje. Dva hlape pa sta ostala pod snegom. Več kot tri ure so ju iskali, končno pa so potegnili izpod snega oba že mrtva. Poskušali so ju obuditi z umetnim dihanjem in poklicali tudi zdravnika, toda vsa pomoč je bila zaman. Nesrečnika sta doma iz Poljanske doline.

Zagreb, 26. jan. Iz vseh krajev v državi poročajo, da se je toplota dvignila in da so ponekod nastale nevarnosti poplav in plazov. Tudi v Liki je nehalo snežiti, vendar pa železniški promet proti Sušaku in Splitu ni v celoti obnovljen zaradi strahovite orkanske burje na posameznih odsekih. Železniški promet med Zagrebom in Splitom še ni vpeljan, ker divja na odseku Gračca do Knina orkanska burja. Železniška proga je ponekod zameneta do treh metrov visoko. Zato vozijo vlaki od Splita še zmerom samo do Knina, od Zagreba pa do Gračca. Orkanska burja je bila tudi vzrok, da je bil na progi Zagreb-Sušak prekinjen včeraj promet med Sušakom in Skrljevim. Vlaki bodo spet vozili, čim se bo burja podela.

V Bosni poplave

Sarajevo, 26. jan. Pred dvema dnevoma je okrog Sarajeva in Zenice nenadno potegnil južni veter, da se je sneg začel naglo topiti. Reka Bosna je visoko narasla in prestopila bregove. Poprej je bila reka zamrznjena, zaradi juga pa je začela le-

dena plast pokati. Čim pa je dobila reka nov dotok vode od toplega se snega in je prestopila bregove, je nastala za bližnja naselja velika nevarnost. Ledene plošče butajo ob hiše. Sredi noči so se začele nekatere hiše podirati in ljudje so morali bežati pred nevarnostjo pod železniškim mostom se je nagnelo toliko ledu, da je most v nevarnosti. Ker so pokvarjene industrijske proge Jugoslovanskega jekla d. d. in ker voda še naprej narašča, so morali ustaviti vsa dela v jeklarni. Vsi mostovi v bližini Zenice so zaradi ledu v nevarnosti, nekaj pa se jih je že zrušilo. Veliko železniških prog pa so zasuli plazovi.

Do hude poplave je prišlo tudi v mostarskem premoagovniku, k sreči pa ni bilo človeških žrtev. V rove je vdrila voda, katero bodo morali s črpalkami odstraniti. Ker se je delo prekinilo, trpi največ škoda pomorska plovba, kajti precejšen del ladij se je oskrbovalo s premoagom mostarskega premoagovnika, kjer so nakopali dnevno po 40 vagonov premoaga.

Ker je v Bosni snega ponekod do poldruga metra, bodo poplave prav katastrofalne, če se vreme ne bo spremenilo in ne bo nastopil kaj kmalu mraz. Nesrečniki, ki beže pred vodo, pa se morajo boriti tudi še proti volkovom, ki stalno preže okrog naselij. Cele tolpe volkov se klatijo po vaseh in napadajo ljudi in živinske staje. V vasi Kovaniču so volkovi napadli hlev kmeta Paprinovića in mu raztrgali vse svinje.

Zaradi naglega vremenskega preobrata se je dogodila nesreča tudi več poljskim beguncem, ki so iz Madžarske pobegnili čez zaledenelo Muro na našo stran pri vasi Novakovcih. Poljski begunci so šli peš po ledu, prav blizu naše strani pa se jim je led vdrl pod nogami in je pet beguncev padlo v mrzlo vodo. K sreči so jim prišli kmetje takoj na pomoč in jih potegnili iz vode. Spravili so jih v vas Gardinovce, nato pa je skrb zanje prevzel poljski poslanik v Zagrebu.

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

»Annopolis« (Kino Matica). Fox se zadnje čase sicer zlepa ni mogel pohvaliti s kakšnim omembe vrednejšim delom, vendar pa za pričujoči film lahko trdimo, da po kvalititeti presega običajno Foxovo produkcijo. Zgodba o treh kadetih - prijateljih, ki dele med seboj radost in veselje življenja v pomorski šoli, je postavljena čvrsto, utemeljena na krepkih, jasnih in močnatih odnosih med tovariši, med gojenci in med njihovimi učitelji. Prav srečno figuro starega pomorščaka, ki hodi gledat vsako rugby-tekmo (v nemški verziji filma stalno slišimo neprestano »Fussball«) in ki s srčnim ponosom spremlja vsak uspeh mlajšega rodu, predstavlja Lionel Barrymore. Kljub paradoksom in naivizmu, ki jih je v delu precej - tako n. pr. mornarica skoraj ne dela drugega kakor igra rugby ter velja za dobrega pomorščaka tisti, ki zna dobro igrati rugby - pa je v filmu tu pa tam najti tudi momente, iz katerih se oglasa veličina tistega duha, ki je Ameriki znal po trdih bojih preskrbeti svobodo in ji pridobiti ugled na svetovnih morjih. Delo je spretno režiral Sam Wood, ki je imel v Bobu Joungu, Stewartu in Burkeju tri spretno interpretirane. Mani izrazita, pa prikupna je Florence Ricejeva.

Obe nogi sta mu odpadli zaradi mraza

Maribor, 25. januarja.

V Radvanju pri Mariboru so odkrili danes primer, ki vzbuja grozo pri vseh, ki so ta nepojmljiv dogodek videli. Iz hleva posestnice Terezije Marin v Zgor. Radvanju so danes zjutraj spravili mariborski reševalci bedno človeško bitje, ki je v svoji zapuščenosti prestalo nepopisljive bolečine, prado so ga našli usmiljeni ljudje. 35 letni trgovski pomočnik Miroslav Marinič iz Košakov je bil zadnja leta brez posla, pa je prijel za vsako priložnostno delo, da se je preživel. V letošnji zimi je dobil zaposlitev pri žaganju in spravljaju ledu na radvanijskih ribnikih. Led je kupila pivovarna Union za svoje mariborsko skladišče. Marinič pa za ta posel ni bil niti primerno oblačen in ne obut in zaradi dolge brezposelnosti je bil tudi vseh sestraden. Tako ni mogel prečeti strahovitega mraza ter je dobil take ozeblin, da je moral delo pustiti. Ves onemogel se je v Radvanju zatekel k neki bivši svoji gospodinjki, ki pa ga je naglala. Potem pa se je na skrivaj, v strahu, da ga tudi tu ne bi napadli v mrzlo noč, zavlekel v hlev posestnice Marine ter se skril pod jaeli. V hlevu je bilo toplo ter so ga pričele ozeblin tako silno boleti, da je izgubil zavest. Nogi je imel prezeblji in zmrazjeni do kosti. Tako je brez zavesti in v hudi vročini ležal nekaj dni tiho pod jaelimi, da nihče ni zanj vedel in med tem časom je strašna ozeblina napravila svoje delo. Zmrznjeni deli nog so mu začeli giniti in nazadnje sta mu obe nogi odpadli v gležnju. Danes zjutraj je bil kaplar orožniške postaje v Radvanju Mrdinja na službenem obhodu ter je pregledoval po Radvanju na vse zgodaj hleve, ker se v nje radi zatekajo v sedanjem mrazu razni usmiljivi klateži. Ko je odprl hlev posestnice Marin, je zaslišal izpod jaeli stokanje. Pogledal je bližje ter našel tam nesrečnega Mariniča, ki mu je v odgovor, kaj tam dela, pokazal obe svoji odpadli stopali. Orožnik je nato hitro poklical mariborske reševalce, ki so nesrečnega človeka spravili v bolnišnico.

Trbovlje

Nabavni prispevek TPD. Na ponovno osebno posredovanje g. bana dr. Natlačen je TPD dal ruderjem izreden nabavni prispevek, poročenim po 300 in samskim 150 din, brez oziroma na kategorije. Pri zadnji stavki se je ogromni večini ruderjev vendar šlo la za boljše kos kruha. In da se zadosti upravičenim težnjam ruderjev so gg. bivši poslanec Bitenc ter Križnik in Zmave in tudi zastopniki ZZD ponovno pojasnili vse g. banu in ga prosili posredovanja, da ne bodo nedolžni trpeli. G. ban je kakor prej med stavko tudi sedaj pokazal polno razumevanje za ruderске zadeve in končno pri TPD uspel. Lepa hvala mu zato!

Zupanstvo razlašča: Sankanje po cestah in javnih pešpotih je zavzelo tak obseg, da ogroža varnost pasavcov in moti redni promet. Zato in pa, ker se s sankanjem krši uredba o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih. Prepoveduje uprava občine sankanje in drsanje po cestah in pešpotih zlasti pa po onih, na katerih je živahen promet. Starši se opozarjajo, da otrokom zabranijo sankanje po cestah, ker nosijo v nasprotnem primeru oni kazenske posledice.

Šah

Čas občnih zborov

V našem šahovskem svetu je nastopil zdaj čas občnih zborov. Tako je bil pred kratkim v igralnih prostorih kavarne »Zvezda« prvi redni občni zbor Centralnega šahovskega kluba, za danes zvečer pa je napovedan tudi občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba. Tudi občni zbori so potrebna stvar, ker je zelo koristno vsaj enkrat na leto pregledati poslovanje in uspehe kluba. Le na ta način se je možno v bodoče izogniti kvamim vplivom, ki bi razvoj šahovskega življenja ovirali in onemogočali napredek.

Poročila, ki so jih na občnem zboru Centralnega šahovskega kluba podali razni funkcionarji, so bila zelo razveseljiva in kažejo, da se ta klub lepo razvija, kljub temu, da je še tako mlad. Da so člani tega kluba s svojimi funkcionarji popolnoma zadovoljni, kaže tudi dejstvo, da je bil pri volitvah z malimi izjemami izvoljen spet akoro vse stari odbor. Predsednik je še nadalje prof. Osterc, podpredsednik Ferdo Bizjak in Ljudmil Furlani, blagajnik Stane Samobor, gospodar in knjižničar Gabriel Pintarič, za tajnika je bil izvoljen Jože Šiška, v razsedišču pa so Ivo Bolha, Jože Sorli in dr. Slavko Caplak. Odbornika sta še Jože Čop in Lado Hren, revizorja pa Tone Kozina in Josip Korban.

Iz poročila se vidi, da ima klub po polletnem obstoju že dragocen inventar, knjižnico s približno 50 strokovnimi knjigami. Tudi igralni uspehi so tako sijajni, da jih gotovo takšnih ni nihče pričakoval. Prvenstvenih medklubskih tekem se Centralni šah. klub še ni mogel udeleževati, razen v hitrem šahu. Takšnih tekem namreč ni bilo. Pri tekmah v hitrem šahu, ki jih je prirejala Slov. šah. zveza, pa je dosegel prvo mesto in s tem tudi prehodni pokal. Trenutno je v hitri igri kot posameznik prvak Ljubljane tudi klubov član Jože Sorli.

Klub je takoj ob ustanovitvi (julija 1939) pristopil k Jugoslovanski šahovski zvezi in sta se na amaterskem turnirju v Zagrebu dva enjovca igralca - Sorli in Šiška - priborila med finaliste.

Občni zbor je trajal le dobra pol ure in se ga je udeležil kot gost tudi predsednik šah. kluba »Korotan«.

Športne vesti

Dve voliki smučarski prireditvi. Jutri in pojutrišnjem imajo smučarji dva svoja velika praznika. Gorenjski svoj tradicionalni izlet gorenjskih smučarjev v Trzin, ljubljanski klubi pa svoje prvenstvo v Zagorju. Obe prireditvi bosta tako po številu tekmovalcev kakor po kvaliteti nedvomno eni največjih smučarskih prireditev v letošnjem letu. Gorenjski zlet v Trzinu, ki je hkrati združen z državnim prvenstvom v alpski kombinaciji, bo po svojem sporedu jutri in v nedeljo nudil izredno lepe borbe najboljših smučarjev. V Zagorju bosta postavila svoje najboljšje tekmovalce Ljubljana in Ilirija; poleg teh tekmovalcev je prijavljenih tudi veliko število domačinov, tako da bo v celoti startalo okoli 80 tekmovalcev.

Izpred obrtnega sodišča

Delavec se mora do delodajalca spodobno obnašati

Delavec se mora napram delodajalčevi družini in sodelavcem pametno obnašati. To je pokazala namreč tudi današnja razprava, ker je delavec V. R. tožil svojega delodajalca U. F. zaradi 14-dnevnega odpovednega roka, češ da ga je delodajalec spodil iz službe, ne da bi mu bil na 14 dni odpovedal.

Delodajalec je predlagal svojo nečakinjno, služkinjo in še nekatere za priče, češ da se je uslužbenec nespodobno in nemoralno vedel in da je bil v službi le en mesec in en dan. Ako bi ga bil odpustil dva dni prej, sploh ne bi bil delavec opravičen do tožbe. Kakor hitro pa je delodajalec uvidel, da zaradi njega trpi škodo gospodarsko in moralno, ga je gladko odpustil. Priče so potrdile, da se je tožilec nespodobno vedel v delavnici. Služkinja je celo izjavila, da bi sama pustila službo, če bi ne bil on odpuščen. Tožnik je krivdo delno priznal.

Nadalje se je ugotovilo, da so celo stranke opustile tega obrtnika zaradi nespodobnega obnašanja njegovega delavca. — Tožnik je pravdo izgubil. — Sodnik je še pomislil o točki 6. § 239. obrtnega zakona, da je bil delodajalec res upravičen odpustiti ga brez odpovedi.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Tempe- ratura v °C		Relativna vlažn. v %	Oblaknost od (0-10)	Veter (amer, jakost)	Pada- vine	
		na j večja	na j manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	764.8	-0.8	-2.6	90	10	NE ₂	0.2	sneg
Maribor	764.9	-1.0	-3.0	90	10	S ₂	1.0	sneg
Zagreb	766.3	-1.0	-5.0	90	10	—	—	—
Belgrad	765.6	-4.0	-6.0	90	10	SW ₂	—	—
Sarajevo	766.0	0.0	-2.0	90	10	U	1.0	sneg
Vis	755.7	7.0	6.0	60	10	SE ₂	—	—
Split	755.0	12.0	4.0	50	10	NE ₂	—	—
Kumbor	752.7	16.0	10.0	60	10	W ₂	—	—
Rab	—	—	—	—	—	—	—	—
Dubrovnik	753.0	14.0	10.0	40	10	ENE ₂	—	—

Vrem. napoved: Večinoma oblačno in hladno vreme. Tu in tam bo malo snežilo. Najvišja toplota zraka na letališču -4°. Snežna plast 51,5 cm.

Koledar

Danes, petek, 26. januarja: Polikarp. Jutri, sobota, 27. januarja: Janez Zlatousti.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; in mr. Garts, Moste, Zaloška cesta 47.

»Kovačevega študenta«, ki bo v nedeljo v frančiškanski dvorani, priredi Sentjakovski prosvetno društvo in ne Fantovski odsek kot je bilo v »Slovenecu« pomotoma objavljeno!

Vojni prostovoljci, člani okrajne organizacije Zveze vojnih prostovoljcev kr. Jugoslavije v Ljubljani se obveščajo, da bo 21. redni letni občni zbor dne 11. februarja t. l. na predvečer 10. febr. pa bo zaupni članski sestanek. Obvestilo o prostoru in uri občnega zbora ter sestanka bo pravčasno objavljeno v časopisu in z okrožnico. — Uprava.

Prosvetno društvo Trnovo uprizaro v nedeljo, 28. januarja na društvenem odru veseloigro v treh dejanjih »Detektiv Megla«, epical J. Kranjc. Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10 do 12 ure dopoldne.

Korošci, Korošci! Umrli je naš rojak železnica v p. gošpod Josip Mayer, nečak Matije Mayerja Ziljskega. Udeležimo se pogreba, ki bo danes 26. januarja 1940 ob 16 izpred mrtvaške veže na Vidovdanske cesti. Klub koroških Slovencev.

Ruska Matica. Ruska Matica priredi v ponedeljek, dne 29. t. m. v dvorani francoskega inštituta literarni večer ob priliki 125. obletnice rojstva ruskega pesnika M. Lermontova. Na sporedu uvodna beseda dr. Evgena Spektorskega, slavnostni govor dr. Nikolaja Preobraženskega in recitacije učencev ruskega tečaja. Začetek ob 20. Vstop prost.

IZLET NA KUREŠČEK. — PRIJAVE PUTNIK.

XIII. prosvetni večer, ki bo danes ob 20. uri v frančiškanski dvorani je namenjen vsem prijateljem naših gor. Predaval bo g. prof. Janko Mlakar. Skoptično predavanje nosi naslov: Iz mojega narbrtnika. Predprodaja vstopnic pri Prosteti zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Sililgoj, za frančiškansko cerkvijo.

Geografsko društvo v Ljubljani ima danes v petek, 26. t. m. ob 18 v Geografskem inštitutu na Univerzi svoj redni letni občni zbor.

»O državljanski in narodnostni vzgoji« bo predaval pod okriljem Pedagoškega društva g. prof. Venčeslav Copić. Predavanje se bo vršilo v soboto, 27. t. m. ob 18 zvečer v dvorani Mineraloškega inštituta na univerzi. Problem narodnosti in državljanske vzgoje je gotovo eno izmed najbolj perečih vprašanj našega državnega in narodnega življenja. Vabimo zato, da se udeležite predavanja. Vstop prost.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

Petek, 26. jan.: »Na prisojni strani«. Premiera. Premierski abonma.

Sobota, 27. jan.: Profesor Klepec. Red B.

Nedelja, 28. jan. ob 15: Kupčija s smrtjo. Izven. Znižane cene.

Ob 20: Na prisojni strani. Izven. Znižane cene.

Opera. Začetek ob 20.

Petek, 26. jan.: Zaprt (Generalka.)

Sobota, 27. jan.: »Rusalka«. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 28. jan. ob 15: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjunganec.

Ob 20: Nizava. Izven. Znižane cene.

»Na prisojni strani« je naslov nove veseloigre, katere avtorica je nordijska pisateljica Helga Krog. Dejanje se godi v fevdalni hiši na veloposstvu ob fjordih, kamor se je primozila dekle s senčne strani življenja. Ljudje »prisojne strani« in oni s »senčne« premagajo nesporazum, ki je vladal med njimi in prebredejo različne konflikte in krize, ki so podane s finimi psihološkimi detajli. Zgodba je tenka kakor pajčevina in ima morda ravno zaradi tega dvojstven čar. Igrali bodo: Kralj, Mira Danilova, Vida Juvanova, Polonica Juvanova, Daneš, Jan, Jer-man. Premiera drevi bo za Premierski abonma.

Dvorakova »Rusalka« je v glasbenem oziru delo blesteče melodike in velike umetniške sile, njeno dejanje samo pa je odmaknjeno v skrajni subtilni lirizem in prapolno čarov najčistejšje poezije. V rusalkini in princevi zgodbi je obsežna borba v človeku med čisto duševno ljubeznijo in med nagon-skim erosom. Našo vpriizoritev bosta pripravila režiser Delavec in dirigent Niko Stritof. V posameznih partijah bodo nastopili: Francel. Heybalova, Kogejeva, Basičeva, Lupša, Barbičeva, Sladoljev, Rakovec, Polajnarjeva, Rupnikova in Medved-skova.

V nedeljo popoldne bo gostovala gošpa Zlata Gjunganec v melodiozni Leharjevi opereti »Frasquita«, kjer je skupno s Francelom žela pri vseh doedanjih predstavah izreden uspeh.

Kot prihodnja operetna premiera bo vesela Nestroyeva burka »Lumpaciuss Vagabundus« ali »Zani-kna trojica«, ki jo je N. Stritof duhovito priredil in presadil na naša tla, ter jo pestro opremil s številnimi muzikalnimi točkami, baladnimi vložki in kupletii. V vlogi treh brezposelnih pomočnikov bodo nastopili Zupan, Modest Sancin in Janko, dočim bo v ostalih partijah sodeloval skoro ves operni ansambel. Režija bo Zupanova.

Naročite in širite

Slovenski dom!

Bivši varšavski podžupan popisuje življenje v Varšavi po njeni zasedbi

»Ulice pripadajo zmagovalcu, ne premagancu!«

Še vedno prihajajo v Pariz pomembnejše poljske osebnosti, ki vedo dokaj zanimivega povedati o dogodkih, ki so se odigrali v črni dneh, ko je nemška vojska zasedla Varšavo. Tako sta te dni prispela v francosko prestolnico Adam Lisiewicz, bivši polnomočni minister ter varšavski podžupan, torej prvi pomočnik junaškega župana Starzyńskiego, ter sloviteljska gledališka umetnica ga. Kaminska. Meseca decembra se jima je posrečilo pobegniti iz Varšave in sta po dolgem žalostnem potovanju zdaj prišla v Pariz, kjer ju je seveda takoj iztaknilo časnikarsko oko. Prvi razgovor z njima je imel časnikar Gaston Thierry, ki se je mudil v Varšavi, preden je izbruhnila vojna med Nemčijo in Poljsko. Zato ga je še bolj zanimalo, kaj bo zdaj varšavski podžupan povedal o dogodkih, ki so se v poljski prestolnici odigrali potem, ko so jo zasedli Nemci. Če je ta svoj razgovor z Lisiewiczem kaj opešal, ali pa ga je objavil tako, kakor je potekal, v to se ne moremo spuščati, zelo verjetno pa je, da se stvari ni izmišljal, pač pa jih je popisal v svojem listu tako, kakor mu jih je pripovedoval nekdanji varšavski podžupan.

O življenju v Varšavi po njeni zasedbi je Lisiewicz povedal tole:

Ne morem vam dosti povedati o obisku nemškega kanclerja Hitlerja v Varšavi, kajti med ljudstvom je zavladal nepopisen strah in se je vsak — kar ni nič čudnega — doma zaprl v svoje stanovanje ali šel k prijatelju, da sta drug drugega tolažila v tistih težkih dneh. Zvedeli smo le to, da je bil postavljen trojni kordon vojaštva po ulicah, po katerih se je peljal nemški voditelj. Povsod je bila na delu policija, tudi po hišah in celo na podstrešjih. Sicer pa se je Hitler, ki je prispel v Varšavo dopoldne, odpeljal nazaj že isti dan popoldne.

Prestradani ljudje so se kar stepi na ulici za padlega konja

V tej stiski so si ljudje pomagali, kakor so vedeli in znali. Tisti, ki so imeli denar, so kupovali živež ter se še nekako dostojno preživljali. Toda oni, ki denarja niso imeli, so stradali in je bila njihova glavna skrb, kako bi dobili kaj za pod zob, da ne bi pomrli od lakote. Značilen je dogodek, ki se je odigral v Varšavi začasa njenega obleganja. Na ulici je padel konj, ki ga je zadel sovražna krogla. Nastal je pravi boj za tega padlega konja. Sestradani ljudje so se kar vrgli nanj in ga začeli razkosavati sredi ulice, da bi se nasitili z njegovim mesom.

Otroci, ki jim starši niso mogli dati hrane, so se podajali v bližino in daljno varšavsko okolico — celo 30 do 40 km daleč iz Varšave so šli —, da bi vsaj na deželi dobili kje kaj živil in jih prinesli domov zase in za druge. Pa kaj bi vam o tem še več pripovedoval. To je bil pravcati boj za vsakdanji kruh, za obstoj, za življenje, ki je postalo v tistih dneh tako grenko. Ljudje pa so ostali močni v svoji zavesti, da je treba prestatiti tudi to preskušnjo in ne kloniti. Ljubezen do bližnjega je v njihovih srcih še bolj vzplamtela. Drug drugega so tolažili, drug drugemu pomagali, in si od ust pritrgovali, če so videli, da je kdo še v večji stiski kot oni sami.

»Poljaki naj izginejo, če nočejo imeti sitnosti«

Zatem je Lisiewicz pripovedoval tudi o tem, kako so Nemci postopali s Poljaki v zasedeni Varšavi. Pri tem se seveda kot Poljak — kar je razumljivo — ni vzdržal pikrih opazk na račun sovražnika. Pravi, da Nemci niso hoteli ničesar slišati o tem, da bi na tem zasedenem ozemlju živel kak poljski narod. Zanje na zemljevidu Poljske ni več in Poljakom ne preostaja odsele nič drugega več, kakor da izginejo s sveta, ali se vsaj prizadevajo, da bi se izgubili kam drugam, če hočejo, da ne bodo imeli v bodoče še kakšnih sitnosti in nevšečnosti.

Še nikdar ni bilo na ulicah toliko ljudi

Moji sorojaki so se seveda izogibali, da bi prišli v stik z Nemci in so se pogumno vrgli na delo. Začeli so odkopavati razvaline, ki so jih povzročile sovražne bombe ter popravljati hiše in pohištvo. Tisti, ki niso imeli posla in ki zaradi pomanjkanja kurjave niso mogli čepeti doma ali pri svojih prijateljih, so se shajali na nekem kraju, v ne ravno preveč iz-

borni in prvovrstni »kavarni«. Tu so se zbirali kljub temu, da je vsepovsod kar mrgolelo tajnih policistov. Tu so se shajali in... se bodo shajali. Ostali čas so ljudje preživeli po varšavskih ulicah. Nikdar prej še ni bilo po ulicah poljske prestolnice toliko ljudi, kot tedaj. Ostali so se zbirali drugod pod milim nebom, kjer so si postavljali preproste koče, ki so jih pokrivali z vejevjem.

Ne smemo pa pozabiti tudi na to, da so varšavskim trgovcem svetovali, naj zapuste svoje prostore Nemcem, ki so se preselili iz tistih pokrajin, katere je zasedla sovjetska vojska. Kakor vam je znano, se je to »prese-ljevanje narodov« že pričelo. Noben Poljak ne more vedeti, kakšna usoda ga še čaka. Intelektualce brez dvoma smrt, druge pa suženjstvo ali pregnanstvo.

Gorje premaganim!

Kakšno življenje se je začelo za Poljake po propadu njihove samostojne države, najbolje dokazuje odlok, ki ga je dal še tamkajšnje nemške policije Weberstedt nalepiti po varšavskih ulicah. Ta odlok se glasi:

Da ukrotim predrzno nastopanje dela poljskega ljudstva, ukazujem naslednje:

Take letake mečejo finski letalci na sovjetske čete. Letak kaže na levi kup zmruženih sovjetskih vojakov, na desni pa dva zadovoljna mušiča, ki sta se vdala Fincem. Napisi na letakih pravijo: »Rdeči poglavarji in politični komisarji vas gonijo v objem hladne smrti! Mi vam svetujemo, kako se lahko rešite: Pobijte rdeče poglavarje in politične komisarje ter se vdajte! To je pot, po kateri so šli tisoči vaših prijateljev, ki so tako ušli smrti.

Finci radodarno plačujejo orožje, ki jim ga boste prinesli! Za revolver 100 rubljev, za puško 150 rubljev, za puško-strojnico 400 rubljev, za strojnico 1500 rubljev, za tank 10.000 rubljev. Za letalo v dobrem stanju plačamo 10.000 dolarjev, pilot pa, ki ga pripelje, lahko potuje v tujino, v katero državo hoče.

Dol z vojno! Vdajte se in jo tako skrajšajte! Pribežite k nam! Mi vas bomo sprejeli kakor svoje tovariše!

Sedem odločujočih odlik finske vojske

Proti njim nič ne opravi še tako sodobno sovjetsko orožje, če je v rokah nesposobnih ljudi

Vojna med Sovjeti in Finci traja že sedem tednov in so Rusi približno na istem, kot so bili v začetku. Nekaj finskega ozemlja imajo sicer še vedno v rokah kljub temu, da so Finci v zadnjem času izvojevali nekaj pomembnih zmag, ki jim dajejo upanje, da bodo vzdržali vsaj do pomladi. Zato pa so na drugi strani Sovjeti izgubili že ogromno število vojakov bodisi v bitkah samih ali pa zaradi neznesnega mraza, ter ogromne količine raznovrstnega vojne- ga materiala. Vsa Evropa pa ne more pri- kriti začudenja, kako morejo Finci že toliko časa biti kos neprimerno močnejši sovražni vojski. Brez dvoma mora imeti finska vojska

1. Poljsko prebivalstvo obeh spolov se mora umakniti z ulic zastopnikom nemške sile, ka- dar se ti pojavijo v svojih uniformah ali s trakom na rokavu. Ulice pripadajo zmagoval- cem, ne pa premagancem.

2. Nemški Poljaki moškega spola se mo- rajo odkriti pred osebami, ki vodijo državo, stranko ali vojsko.

3. Nemški pozdrav, ki obstoja v tem, da se dvigne desna roka in se pri tem vzklizne »Heil Hitler!« je Poljakom prepovedan.

4. Po skladiščih in trgovinah morajo biti zastopniki nemških oblasti, njihove družine in sploh Nemci postreženi najprej. Na noben na- čin ne smejo pred njimi priti na vrsto pre- maganci.

5. Šolarjem in dijakom je prepovedano no- siti uniforme, čepice in značke. Prav tako je prepovedano poljskim uslužbencem na želez- nicah in poštah nositi narodne značke.

6. Zbiranje ljudstva, predvsem mladih lju- di po ulicah in na cestnih križiščih je tudi prepovedano.

7. Vse ženske, ki bi nagovorile na cesti člane nemške vojske, bodo aretirane in poslane v javne hiše.

Poljaki, ki še ne bi hoteli razumeti, da so premaganci in da smo mi zmagovalci, bodo eksemplarično kaznovani.

Thorin, dne 27. oktobra 1939.

Šef državne policije: Weberstedt.

4. Maršal Mannerheim, njegovi častniki iz generalnega štaba in vojaški poveljniki, ki so se borili proti Rusom že leta 1918, poznajo do- bro način sovražnikovega vojskovanja in ru- sko miselnost.

5. Vsi Finci so odlični smučarji.

6. Finski častniki imajo boljšo vojaško šo- lo kot pa Rusi. V Sovjetski so namreč postrelili ali pa izgnali do 80 odstotkov svojih sposobnih višjih častnikov.

7. Finci so vsi odlični strelci.

Proti vsemu temu nič ne koristi še tako dobro rusko orožje, tanki in letala, če jih upravljajo nesposobni ljudje.

Kar se tiče ruskih tankov, je treba pouda- riti, da so se Finci z uspehom postavili proti njim s svojimi posebnimi topovi, ki so name- njeni nalašč za boj proti tankom.

Pisan drobiž

Mussolini je sprejel zastopnike bolniške blagajne trgovskih nameščencev, ki so mu pri tej priložnosti izročili poročilo o delovanju te velike ustanove v zadnjih 10 letih, iz poročila se vidi, da je v organizaciji včlanjenih skoraj 240.000 trgovin- skih podjetij z 1.850.000 njihovimi nameščenci in delavci in da je ta ustanova izplačala skoraj četr- milijarde lir na račun podpor obolenim delavcem iz te panoge gospodarskega delovanja.

Belgijska vojaška oblastva so prišla v Char- lerioju šest oseb, med njimi tri, ki so obtoženi zaradi vohunstva. Preiskava bo najbrž ugotovila, da bo treba izvesti še mnogo aretacij.

Angleška policija je prišla pomorskega ka- pitana Byrona Browna, ker je v pijanosti izjavil, da je dobil z neke potniške ladje klic na pomoč SOS. Pristaniška oblastva so bila takoj poslala na kraj dozdevne nesreče več ladij, ki so se pa vrni- le, ne da bi bile kaj našle.

V nekaterih španskih pokrajinah je spet pri- tisnil hud mraz s snežnimi zameti. V Madridu je živo srebro padlo na 8 stopinj pod ničlo. V ma- dridskem živalskem vrtu je poginilo več živali. V Walladolitu znaša temperatura 13 stopinj pod ničlo.

V vsej Gornji Italiji še zmerom pritiska hud mraz. V okolici Orskega jezera so zmružili trije ljudje. Iz Verone, Bologne in Paenze poročajo o hudih snežnih viharjih, a iz Trsta javljajo o nena- vadno hudem vetru, ki divja s hitrostjo 140 km na uro in ki je odrgal neko 100 tonsko ladjanjo in jo vrgel na morje. Ladje kljub vestnemu iskanju še niso našli in mislijo, da je izpuščena. Zaradi de- belega snega so ukinili ves avtobusni promet na cestah iz Trsta. V železniškem prometu so nastale velikanske zamude. V lagunah pri Ferrari se je utrгла plošča ledu, na kateri je bilo 21 kmetskih delavcev. Šele po 12 urnem prizadevanju se je posrečilo delavce rešiti.

Program radio Ljubljana

Petek, 26. jan.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napo- vedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11.30 Solska ura: Svotosavska proslava (II. dr. dekl. mešč. šola) — 12.30 Naših krajev in gajih (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13.30 Napevi — 13.02 Opoldan koncert Radijskega orkestra — 14.00 Poročila — 16.30 Ženska ura: Pogovor o vzgojni posvetovalnici — 18.20 Citraške točke (plošče) — 18.40 Francosčina (dr. St. Leben) — 19.00 Napovedi in poročila — 19.30 Nac. ura: Vzhod in zahod v naši umetnosti (dr. Miroslav Grbič, Zgb) — 19.40 Objave — 20.00 Koncert Radijskega orkestra — 21.00 Klavir. koncert sodobne portugalske glasbe (prof. L. M. Škerjanec) — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Ori- ginalna švicarska godba (Bratje Mal-nšek).

Sobota, 27. jan.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napo- vedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.30 Zdrav veseli spet bodimo plošče lepe iz- berimo — 12.30 Poročila, objave — 13.30 Napovedi — 13.02 Zdrav veseli spet bodimo, plošče lepe izberimo — 14.00 Poročila — 17.05 Oroska ura: a) Slovenske narodne prav- ilice (bore Mileva, Bolhar-Ukmarjevič, b) Cehbanove prigrode, Izvajajo članice Narod. gledališ. v Lj.) — 17.30 Pregled epore — 18.30 Delopust igra Radijskega orkestra — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.30 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Zveza naše in bolgarske likovne umetnosti (Milan Katič, novinar, Zgb) — 19.40 Objave — 20.00 Znanstveni politiki (dr. Al. Kuhar) — 20.30 Pi- same raznozorelosti. Vesel večer s sodelovanjem znancev in neznancev — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Petek, 26. jan.: Belgrad: 20.30 Simf. koncert — Zagreb: 20.30 Bolgrad — Bratislava: 20.30 Ork. kon- cert — Sofija: 19.45 Opera — Angleske postaje: 20.30 Klavir, 20.35 Kabaret — Beromünster: 21.10 Mozart — Haydn — Budimpešta: 21. Beethovenove skladbe — Bu- karesta: 19.35 Opera — Stockholm-Hörby: 20. Operet- glasba, 22.30 Ital. glasba — Trst-Milan: 17. Conserva- torijski koncert, 20.45 Igra — Rim-Bari: 21 Simf. kon- cert — Florencia: 20.30 Opereta »Princesa Tulek« — Oslo: 22.15 Mozart — Pozor Parižen: 20.35 Simf. kon- cert, 24.15 Zbor Sikstinske kaple — Sottens: 20.30 Ruska glasba, 21. Turgenjevova igra.

A. G. Barrilli

DVE BEATRICI

Če se je Kolumb razveselil vesti o navzočnosti »Pinte«, nekdo drugi te novice ni bil prav nič vesel. Bil je to Damjan, ki se je bal, da bi se morali, če se pobelega ladja vrne, vsi vrniti v domovino. Bil je tako zaverovan v svojo izvoljenko, da bi mu na bilo prav nič žal, če bi se še zadnja ladja potopila. Tudi svojemu prijatelju se je izne- veril in se sporekel z njim, ker mu je ta odločno rekel, da se morata skupno vrniti v Evropo. Kozma pa ni izgubil upanja, sklenil je, da ozdravi prijatelja njegove zaljubljenosti in ga odvede s seboj čez Ocean.

Damjan je zelo slabe volje zapustil ladjo in odšel na suho. Ko je šel skozi Guakanagarijevo naselbino, je zagledal pred hišo, v kateri je pred kratkim bil gost, svojo izvoljenko. Tudi ona ga je kmalu uzrla, nasmešnila se mu je in pomignila, naj pride bliže. Ni mu bilo treba dvakrat reči: etekel je k njej. Ona pa mu je dejala:

»Pojdi v gozdček, Damjan: Abarima pride za teboj.«

Nemudoma je izpolnil njeno željo in odšel v bližnji gozdček. Ni mu bilo treba dolgo čakati, kmalu je prihitela lepa deklica in ga objela.

Damjan je bil presrečen in je v hipu pozabil na neprijeten raz- govor, da ga hočejo oddaljiti od nje. Ona pa se je še tesneje privila k njemu in ga proseče gledala.

»Ne boj se, dragica,« ji je rekel: »ne bom te zapustil. Še danes bom prosil tvojega očeta za tvojo roko. Prepaj me moram iti še k admi- ralu, da se pogovorim z njim o tej zadevi.«

Poslovil se je od krasne Abarime in hitel proti trdnjavi, kjer je admiral nadzoroval delo. Hotel je govoriti z njim, preden bi mogel Kozma to storiti.

Našel ga je, ko se je ravno odpravljal k morju.

»Gospod admiral,« ga je nagovoril in se mu približal: »rad bi govoril z vami.«

»Prav rad vas bom poslušal. Ali prinašate kakšne novice iz na- selbine?«

»Ne, gospod. Zadeva se tiče samo mene.«

»Govorite torej. Kaj želite?«

»Obljubili ste mi, da bom smel ostati tukaj, ko odidete. Ali smem računati na to, da evoje odločitve ne boste spremenili?«

»Bodite brez skrbi. Nimam vzroka, da bi vam te želje ne izpolnil. Ali ste pa gotovi, da vam ne bo žal te vaš: odločitve? Prav lahko se zgodi, da se zaradi nepredvidenih ovir zelo dolgo ne bom mogel vrniti.«

»Vse sem premislil in odločen sem ostati.«

»Dobro torej. Ker sem prisiljen imenovati Španca kot poveljnika in ne vas, kot bi želel, vas bom pa imenoval za prvega častnika in po- močnika poveljniku.«

»Najekrajšje se vam zahvaljujem za zaupanje, katerega mi s tem izkazuje. Skušal bom izkazati se vrednega vaše naklonjenosti.«

Ves vesel je Damjan zapustil admirala in odšel v vas, k svojim bodočim sorodnikom. Ni hotel prenočiti na ladji, ker mu je bilo zelo neljubo, da bi se zopet erečal s svojim prijateljem.

Tolteomek, Guakanagarijev brat in oče krasne Abarime, je sedel pred svojo hišo, ko se je približal Damjan.

Nadse prrijazno ga je sprejel in povabil, naj prisede. Poklical je hčerko in ji velel, naj prinese gostu okrepčilo. Abarima je takoj izpolnila očetovo povelje in nato tudi sama sedla poleg očeta.

Ceprav se je Damjan že precej naučil govorice domačinov, so mu sedaj zastajale besede v grlu. Neprestano je zrl v prelepo deklico in sanjal z odprtimi očmi.

Tolteomek je bil zelo zgovoren in ni opazil gostove zanihlenosti. Mogoče je pa opazil in vedel za pravi vzrok, a se je le delal kot da za nič ne ve?

Ko se je zmočilo, je povabil Damjana, naj ostane v njegovi hiši čez noč, na kar je ta zelo rad pristal.

Ko je drugo jutro vstal, mu je Abarima, ki se je pravkar že vrnila iz gozdčka, postregla z zajtrkom pred hišo. Tolteomek se je kmalu poslovil in odšel po opravkih. Damjan je ostal sam s svojo izvoljenko.

»Pojdiva v gozdček,« ji je dejal.

»Bila sem pravkar tam; preveč je še hladno. Ostaniva raje tukaj na soncu.«

Damjanu njena odločitev nikakor ni bila po godu; a ni mu pre- ostalo drugega, kot da se je uklonil volji male tiranke.

»Veš prelepa Abarima, da imam veselo novico zate? Naš admi- ral mi je zagotovil, da bom ostal tukaj.«

»Ali boš poglavar nebeških sinov?«

»Ne bom poglavar, ker sem za to še premlad; a prvi bom za

njim, kakor tvoj oče prvi za Guakanagarijem.«

»A tvoj prijatelj, katero mesto bo dobil?«

»Moj prijatelj? Kateri?« se je Damjan navedel nevedno.

»Kozma,« mu je odvrnila.

»Kozma? Ali ga poznaš?«

»Mogoče. Ali te ni prišel iskat, ko si bil prvič naš gost?«

»Res je. Kako zelo dober spomin imaš,« je dejal. »Kozma ne bo ostal tukaj; vrne se v domovino.«

»Ni prav tako. Dobri prijatelji morajo ostati združeni.«

»Vem;« je v zadregi dejal Damjan. »A Kozma nima istih vzrokov, da bi ostal tukaj, kot jih imam jaz.«

»In kakšni so tvoji vzroki?«

»Prav za prav je samo eden. Ljubim te, in želim, da boš moja. Ali boš ušla moja prošnja?«

»Oče ukazuje,« je odvrnila Abarima in povesila glavico.

»Prav,« je dejal Damjan. »Še danes bom govoril s tvojim očetom.«

»Ne se; počakaj.«

»Čakam naj? Čemu neki? Ali ne vidiš, da že kar umiram od hre- penenja?«

»Moj oče mora vprašati velikega Duha, preden omoži svojo hčerko.«

»Čakal bom torej. Upam, da veliki Duh ne bo predolgo odlašal s svojim odgovorom. Sedaj pa moram k svojim tovarišem. Tvoj oče me je povabil h kosilu. Ali želiš, da pridem?«

»Pridi,« je dejala deklica in mu podala roko.

Damjan je odšel zelo slabe volje, ker Abarima ni bila tako lju- bezna kot včeraj. Potolžil se je z mislijo, da tudi v novem svetu ljudje niso vedno enako razpoloženi.

Ko je odhajal iz vasi, je arečal tolmača, ki je ponosno korakal po poti, oblečen v belo srajco. Nikoli ga še ni videl tako oblečenega, zato ga je vprašal:

»Kdo pa te je oblekel tako imenito?«

»Kozma,« je veselo odvrnil tolmač.

»Kozma to? Saj ima samo dve srajci, kakor mi vsi.«

»Kozma je dober.«

»Ne dvomim o tem. A gotovo si mu naredil kakšno veliko uslugo, da te je tako bogato nagradil?«

»Kozma se hoče naučiti govorice domačinov. Ko se je včeraj vrnil iz trdnjave, me je poklical in rekel: Naučiti se hočem tvoje govorice.«